

คอลัมน์ “บางขุนพรหมชวนคิด” นสพ.ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 7 ตุลาคม 2566

ความหวังของอาจารย์ป่วย

สุพริศร์ สุวรรณิก

สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์

“เมื่อจะตาย ก็ขออย่าให้ตายอย่างโง่ ๆ อย่างบ้า ๆ คือตายในสงครามที่คนอื่นก่อให้เกิดขึ้น ตายในสงครามกลางเมือง ตายเพราะอุบัติเหตุรถยนต์ ตายเพราะน้ำหรืออากาศเป็นพิษ หรือตายเพราะการเมืองเป็นพิษ”

บางท่านอาจไม่ทราบว่ ประโยคอันทรงพลังที่ตรึงใจหลายต่อหลายท่านข้างต้นนี้ นำมาจากบทความ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง : จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ที่ได้ประพันธ์ไว้โดย ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เมื่อ 50 ปีก่อน ซึ่งท่านได้แสดง “ความหวัง” ต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทยไว้อย่างรอบด้าน

เนื่องในโอกาสครบรอบ 5 ทศวรรษของบทความนี้ ผมนวกกับเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาและการดำเนินนโยบายสาธารณะ คือ การยกระดับ “คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของคนในประเทศ” ธปท. ร่วมกับสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ จึงจัดงานสัมมนาวิชาการประจำปี 2566 ในหัวข้อ “คน : The Economics of Well-Being” เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2566 เพื่อทบทวนว่า ในช่วง 50 ปีที่ผ่านมา เราได้ยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความหวังให้กับคนไทยมาได้มากน้อยแค่ไหน ในด้านใดที่เราสามารถตอบโจทย์ที่อาจารย์ป๋วยให้ไว้เมื่อ 50 ปีก่อนได้ดี และในด้านใดที่เรายังห่างไกลจากสิ่งที่ท่านหวังไว้มาก พร้อมกับมองไปข้างหน้าว่า จะมีประเด็นอะไรเข้ามาในอนาคต และเราจะพัฒนาโอกาสและคุณภาพชีวิตของคนไทยให้ดียิ่งขึ้นได้อย่างไร

BOT Symposium 2023 เริ่มต้นจากการ “อยู่ดี” ตั้งแต่วัยเยาว์ วัยทำงาน วัยชราภาพ จนกระทั่งถึงการ “ตายดี” สอดคล้องกับช่วงชีวิตของคนคนหนึ่งเริ่มตั้งแต่ “จากครรภ์มารดา” จนไป “ถึงเชิงตะกอน” โดยมีการนำเสนอบทความทางวิชาการต่าง ๆ การเสวนา และการนำเสนอในรูปแบบ Perspectives ที่น่าติดตามอย่างยิ่ง หากท่านใดสนใจรับชมย้อนหลัง สามารถรับชมได้ที่ YouTube ธปท. หรือ[ลิงก์นี้](#) โดยช่วงที่ผู้เขียนประทับใจเป็นพิเศษ คงจะหนีไม่พ้นสุนทรพจน์กล่าวเปิดสัมมนาโดยท่านผู้ว่าการ ธปท. ดร.เศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ ผู้เขียนจึงขอสรุปส่วนหนึ่งมาชวนท่านผู้อ่านติดตามกันในวันนี้ครับ

ในช่วง 50 ปีที่ผ่านมา เราสามารถตอบโจทย์ที่อาจารย์ป๋วยให้ไว้เมื่อ 50 ปีก่อนได้ดีในหลายด้าน เช่น ปัจจุบันเด็กไทยได้รับสารอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตมากขึ้น แรงงานไทยมีโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพมากขึ้นในช่วงหลาย 10 ปีที่ผ่านมา แต่การยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยให้ไปถึงเป้าหมายที่อาจารย์ป๋วยหวังไว้ยังต้องเผชิญกับความท้าทายอีกมาก เช่น ภาวะที่ผู้สูงวัย “แก่ก่อนรวย” และ “ป่วยก่อนตาย” กล่าวคือ ช่วงชีวิต (Life Span) ยาวนานขึ้นแต่ช่วงสุขภาพที่ดี (Health Span) ไม่ยาวนานตาม และขาดความมั่นคงทางการเงิน (Wealth Span) คือ มีกำลังทรัพย์ไม่เพียงพอใช้จ่ายใช้สอยและรักษาสุขภาพ

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีความท้าทายใด ๆ “ความหวัง” ยังเป็นสิ่งจำเป็น เราหมดหวังไม่ได้เพราะความหวังช่วยสร้างแรงจูงใจที่ขับเคลื่อนให้เราฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ หนีไปในหลาย ๆ ประเทศ ผู้คนหมดหวังพยายามหาทางอพยพตนเองและครอบครัวไปตั้งหลักแหล่งและหางานในประเทศอื่น ๆ เพราะขาดโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม เศรษฐกิจไม่เติบโตและขาดเสถียรภาพ

ดังนั้น หากเราต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย เราต้องมีความหวัง โดยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยให้ดีขึ้นนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาครัฐ เพื่อช่วยกันสร้างความหวังให้คนไทยและเพื่อช่วยกันทำให้ความหวังนั้นเป็นจริงขึ้นมาได้

สำหรับ ธปท. มีส่วนร่วมในบทบาทดังกล่าว ผ่านการดำเนินนโยบายการเงิน นโยบายสถาบันการเงิน และนโยบายระบบการชำระเงิน *ประการแรก* ในการสร้างความหวังให้คนไทยนั้น ธปท. มุ่งสร้างโอกาสตลอดช่วงชีวิตให้แก่คนไทย ทั้งโอกาสทางการศึกษา โอกาสในการประกอบอาชีพ และโอกาสในการใช้ชีวิตที่ดีในยามชราภาพ เช่น การพัฒนาระบบการเงินให้คนไทยเข้าถึงบริการทางการเงินต่าง ๆ อย่างทั่วถึง รวมถึงการสนับสนุนให้ภาคการเงินผนวกเรื่องความยั่งยืนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินธุรกิจเพื่อให้คนไทยมีชีวิตในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี *ประการที่สอง* ในการทำให้ความหวังของคนไทยเป็นจริงขึ้นมาได้นั้น ธปท. มีพันธกิจในการส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพ โดยความเจริญเติบโตนี้จะช่วยสร้างรายได้ที่เป็นดอกผลของการลงทุนในการศึกษาและประกอบอาชีพของผู้คน อย่างไรก็ตามความเจริญเติบโตจะต้องควบคู่กับความมีเสถียรภาพด้วย เพราะระบบเศรษฐกิจที่ขาดเสถียรภาพ เช่น เงินเฟ้อที่สูงมาก หรือหนี้สินที่ควบคุมไม่ได้ ย่อมเสี่ยงต่อการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งจะส่งผลเสียต่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่อันเป็นการทำลายความหวังของผู้คนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ท้ายสุด ดร.เศรษฐพุฒิ หวังไว้ว่า งานสัมมนาวิชาการประจำปีนี้จะสร้างความตระหนักรู้ จุดประกายความคิดและความหวัง ให้พวกเราทุกคนได้เห็นจุดหมายของคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย และแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่สร้างได้ด้วยมือของเราเองทุกคน ดังที่อาจารย์ป๊วยได้ทิ้งท้ายไว้ในบทประพันธ์ของท่านว่า “นี่แหละคือความหมายแห่งชีวิต นี่แหละคือการพัฒนาที่ควรจะให้เกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ของทุกคน”

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า “ความหวังของอาจารย์ป๊วย” เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย จะเป็นจริงได้ในไม่ช้าครับ

** บทความนี้เป็นความคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของหน่วยงานที่ผู้เขียนสังกัด **